

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítélete, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró S. Nagy Attila indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.618/2017/22. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. május 17. napján a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatalánál kérelmet terjesztett elő egy, a korábban a tulajdonában állt ingatlanon található védett növények adásvétele tárgyában, ugyanis azokat a Kiskunsági Nemzeti Parknak kívánta átadni. Kérelmében előadta, hogy az ingatlan tulajdonjogát egy 1997. március 6. napján szerzett adásvételi szerződéssel szerezte meg, az ingatlant pedig 2016. január 5. napján kelt adásvételi szerződéssel értékesítette. Álláspontja szerint 1997-ben az ingatlanon még az előző tulajdonos által telepített védett növények tulajdonjogát is megszerezte, azokat pedig 2016-ban az új tulajdonosnak nem adta át, ezért azok továbbra is az ő tulajdonát képezik. Az elsőfokú hatóság határozatával az indítványozó természetvédelmi engedély iránti kérelmét elutasította, ugyanis megállapította, hogy az indítványozó nem rendelkezik a Tvt. 42. § (3) bekezdése szerinti tartási engedéllyel, a növények pedig a Tvt. 68. § (2) bekezdése értelmében állami tulajdonban állnak, az indítványozó által kért, a Tvt. 42. § (3) bekezdés *b*) pontja szerinti engedély pedig csak a tulajdonosnak adható ki.
- [3] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2017. október 2. napján kelt PE-KTF/6424-3/2017. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az indítványozó a védett növények tekintetében tulajdonjoggal nem rendelkezik, így a kért engedély nem adható ki a számára. A Pest Megyei Kormányhivatal határozatában kiemelte, hogy az indítványozó tulajdonszerzésekor a Tvt. már hatályban volt, így az indítványozó a védett növények tulajdonjogát csak a Tvt. 68. § (8) bekezdés *b*) pontja alapján szerezhette volna meg. A Pest Megyei Kormányhivatal megjegyezte, hogy az ingatlanon található védett növények ugyan feltehetően már az indítványozó tulajdonszerzését megelőzően is az ingatlanon voltak, és vélelmezhető, hogy a növények az ingatlan korábbi tulajdonosának tulajdonában álltak, azonban az indítványozó a védett növények tulajdonának megszerzését nem tudta igazolni.
- [4] 1.3. A határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és az alperes hatóság új eljárásra történő kötelezését. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.618/2017/22. számú ítéletével a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy az eljáró hatóságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy az indítványozó nem szerezte meg az ingatlanon levő védett növények tulajdonjogát, melynek hiányában az engedélyhez szükséges további feltételek vizsgálata már szükségtelen volt. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy

az alperes hatóság a szükséges mértékben eleget tett a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) és (3) bekezdése szerinti kötelezettségének.

- [5] 1.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítéletében a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta, ugyanis a Kúria megítélése szerint az első fokon eljáró bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból helytálló következtetést vont le. A Kúria álláspontja szerint sem a tényállás iratellenessége, sem a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése nem állapítható meg. A Kúria is megerősítette, hogy miután az indítványozó tulajdonszerzésekor a Tvt. már hatályban volt, ezért az ingatlanon található védett növények az ingatlan tulajdonjogának megszerzésével nem kerültek az indítványozó tulajdonába, ugyanis a tulajdonszerzés Tvt. szerinti feltételei nem teljesültek. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem tudta igazolni, hogy a védett növények a tulajdonában állnak, ezért a Kúria osztotta az ügyben eljáró hatóságok és elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint nem szükséges annak vizsgálata, hogy az indítványozó kérelme teljesítésének volna-e további akadálya vagy sem.
- [6] 1.5. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Álláspontja szerint a támadott bírói döntés, illetőleg a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdései ellentétesek az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) és (3) bekezdéseivel, a T) cikk (3) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (2) bekezdésével, a XX. cikkel, a XXI. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítvány a bírói döntések alaptörvény-ellenességét az alábbiakra tekintettel állítja.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, mert az ingatlan tulajdonának 1997-ben történő megszerzésekor a Tvt. 68. § (3) bekezdése és a 42. § (3) bekezdés *b)* pontja még nem volt hatályos az illatos hunyorra, hóvirágra, mátrai madárhúrra és tiszafára, ezért csak a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (a továbbiakban: KöM rendelet) hatályba lépését követően védetté váló egyedek miatt van lehetőség a tulajdonszerzés igazolására, ami miatt az egyik jogalany maradéktalanul érvényesítheti az alapjogait, míg a másiktól ezt elvonják.
- [9] A bírói döntések a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az indítványozó szerint azért sértik, mert a bíróságok az indítványozó kérelmére sem alkalmazták a Tvt. 68. § (4) bekezdését. Megítélése szerint a bírói döntések éppen ezért ellentétesek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (2) bekezdésével és 7. §-ával, valamint a Tvt. preambulumaival is, melyre tekintettel azok nem felelnek meg az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó követelményeknek sem.
- [10] Azáltal pedig, hogy a bíróságok mellőzték a Tvt. 68. § (4) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 112. § (1) bekezdése alkalmazását, és tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (8) bekezdés *b)* pontjára, a támadott ítéletek az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és P) cikk (1) bekezdésével is ellentétessé váltak.
- [11] Az indítványozó a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok nem vették figyelembe az általa becsatolt három tanú, és a korábbi eladó törvényes örökösének a nyilatkozatait, mellyel az indítványozó állítása szerint igazolta a növények magántulajdonban állását. Megítélése szerint a tulajdonhoz való jog állított sérelme körében releváns, hogy a bíróságok tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (2) bekezdésére, ugyanis az általa állított tanúk, a perben becsatolt ügyészszégi határozat, a véleménye szerint bekövetkezett elbirtoklás ténye és a Tvt. nem alkalmazott 68. § (4) bekezdése egyértelműen igazolja az indítványozó magántulajdonát. Ugyancsak a tulajdonhoz való jog sérelmét látja megvalósulni az indítványozó azért, mert az ingatlanon található legidősebb tiszafa egy 2010-ben készült szakértői vélemény szerint legalább 40 éves, ekként annak már a Tvt. hatálybalépésekor is a kertben kellett állnia. Az alkotmányjogi panasz azt is kifogásolja, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park képviselőjétől ugyan átadás-átvételi jegyzőkönyvvel átvett egy példány kockás liliumot, ám a Nemzeti Park Igazgatóság irattárában ez a jegyzőkönyv utóbb nem volt fellelhető. A Nemzeti Park mulasztását az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok tévesen írták az indítványozó terhére, ugyanis valójában szabadon dönthetett volna a kockás lilium eladásáról.
- [12] A támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XX. cikkét és XXI. cikk (1) bekezdését, illetőleg P) cikk (1) bekezdését is az indítvány szerint, ugyanis azzal, hogy a bírói döntések kizárták a magántulajdonhoz való jogát, sérült az indítványozó környezetvédelemhez való joga is. Azáltal, hogy a bírói döntések elvonták a tulajdonát, az indítványozó képtelenné vált a természeti értékek és fajok biológiai sokfélesége érdekében fellépni a jövő

generációk javára, mely fellépésre az Alaptörvény alapján nem csupán jogosult, hanem egyenesen köteles is volt.

- [13] Az indítványozó a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességét az alábbi érvek alapján állítja.
- [14] A Tvt. 68. § (2) bekezdése nem teljesíti a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdéséből fakadó követelményt, mivel nem rendelkezik a Tvt. és a KöM rendelet összhangjáról, amellyel a XV. cikk (2) bekezdése szerinti diszkriminációt és ellentmondást okozott. Hasonló aggályt fogalmaz meg az indítvány a Tvt. 68. § (3) bekezdésével összefüggésben is a tiszafára tekintettel, ugyanis az érvelése szerint előbb magántulajdonból állami tulajdonba került, majd a KöM rendelet kivette a köztulajdonból, még hozzá hatósági határozat nélkül, míg a kockás lilium tulajdonjogi helyzete éppen fordított módon alakult. A Tvt. 68. § (4) bekezdéséből hiányzik az indítvány szerint az egyértelmű szakmai tartalom, mivel nem rögzíti azon cselekményt, hogy melyek a jogszerű létesítés követelményei.
- [15] A Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdése az indítványozó szerint *expressis verbis* elvonták az indítványozó tulajdonhoz, megfelelő környezethez és tisztességes bírói eljáráshoz való jogát, továbbá ellentétesek a P) cikk (1) bekezdése szerinti értékmegőrző kötelezettséggel és az R) cikk (2) bekezdéséből fakadó Jat. 2. § (4) bekezdés a) és d) pontjaival. A rendelkezések ezen túlmenően kizárják az új tulajdonos által okozott kár megtérítési lehetőségét és akadályozzák a védett fajok megóvását is.
- [16] Az indítvány az R) cikk (3) bekezdésével kapcsolatosan indokolást nem tartalmaz.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [18] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2019. július 18. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. szeptember 17. napján, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [19] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) és (3) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azok állított sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem {a P) cikk (1) bekezdésére: 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [17], az R) cikk (2) és (3) bekezdésére és a 28. cikke például: 3330/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [7], a T) cikk (3) bekezdésére: 3143/2019. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja és 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [20] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti elemében, sem pedig az Abtv. 27. §-a szerinti elemében nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés, illetőleg jogszabályi rendelkezés miért sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, XX. cikkét, illetőleg XXI. cikk (1) bekezdését, ennek megfelelően az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményt.

- [22] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelemében a XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, ekként az indítvány ezen részében sem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti feltételnek.
- [23] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért következő lépésként azt kellett megvizsgálnia, hogy az Abtv. 27. §-ával összefüggésben az indítvány XIII. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei teljesítik-e az Abtv. 29. §-a szerinti követelményt.
- [24] Az indítványozó érvelése szerint a bírói döntések azért okozták a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét, mert a hatóságok, illetőleg bíróságok nem vették figyelembe az általa becsatolt három tanú, és a korábbi eladó törvényes örököse nyilatkozatait, mellyel az indítványozó állítása szerint igazolta a növények magántulajdonban állását. A XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét okozta továbbá, hogy a bíróságok tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (2) bekezdésére, míg a Tvt. (álláspontja szerint nem alkalmazott) 68. § (4) bekezdéséből egyértelműen az indítványozó tulajdonhoz való jogának fennállása következik. Az indítványozó tulajdonhoz való jogát sérti továbbá, hogy a bíróságok nem vették figyelembe az ingatlanon található legidősebb tiszafa életkorát, melyből nyilvánvaló, hogy annak már a Tvt. hatálybalépésekor is az ingatlanon kellett lennie. Ugyancsak a XIII. cikk (1) bekezdése körében tartja az indítványozó relevánsnak, hogy a bíróságok az ő terhére értékelték, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság irattárában nem található meg egy kockás liliumra vonatkozó átadás-átvételi jegyzőkönyv.
- [25] A bírói döntések a fentiekén túlmenően a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárásához való jogot is sértik, mert a bíróságok az indítványozó kérelmére sem alkalmazták a Tvt. 68. § (4) bekezdését. A bíróságok ezen döntése ráadásul további, az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezésekkel is ellentétes eredményre vezetett.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány azon elemeit, amelyek a bírói döntések egyes, az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe ütközését állítják, nem vizsgálhatja. Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Annak vizsgálata, hogy az indítványozó által becsatolt bizonyítékok az ingatlanon található növények tulajdonjoga megállapíthatósága szempontjából mennyiben vehetőek figyelembe, az indítványozó tulajdonjoga az egyes növények vonatkozásában megállapítható-e, valamint a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdéseinek az egyedi ügyben történő értelmezése egyaránt olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és jogszabály-értelmezési kérdésnek tekinthető, melynek megítélése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó jelen esetben valójában a számára kedvezőtlen ítélet felülmérlegelését próbálta elérni az alkotmányjogi panasz segítségével. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal azon következetes gyakorlatára, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [28] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vetett fel.

[29] 3. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1646/2019.

